

№ XVIII.

Cena 2 m.

Przegląd

POKOJ W SOWDEPJI

A TERAZ CO?

Z A D U S Z K I.

Kto waszych grobów odszuka imiona,
Rozsiane w krwawych marszach na Wschód?
Kto was, jak matka, gorąco do łona
Przygarnie, czując grobowy chłód?

Kto wam w Zaduszki, bez nazwisk cmentarze,	Czyje to usta w gorącej modlitwie
Na darń mogilną położy kwiat?	Będą na groby dalekie nieść,
I czyja ręka w pustkowiu pokaże,	Coście sypali w rycerskiej gonitwie —
Że tutaj właśnie ktoś w bitwie padł?	Twarde i mocne, żołnierskie „cześć!“?

* * *

W duszach rodaków, jak pomnik, wyrośnie
Z dalekich kresów wasz wspólny grób.
Z serc krzyż się złoży i kwiaty miłośnicie,
Polska do zimnych rzuci wam stóp.

Jan Ruff.

O B R O Ń C Y O J C Z Y Z N Y.

Zeszła się wojaków paczka
I gadali, jak to znośnie —
Niech los wćiekła kopnie kaczka —
Żołnierzowi jest na wojnie.

Wojna wszak surowa pani,
Lubi szpetne płać psoty;
Jeno dzielni my ułani
Nie daliśmy naszej floty!

Mówił piechur: — Co tam wiecie!
Prześladował mnie los srogi:
Wciąż się konno wlec po świetle...
Nieraz gubisz aż ostrogi.

A kanonier z artylerji
Wtrącił: — Jam, w najgorszym stanie:
Tyś bombardjer? Do cholerji
Lataj wciąż w aeroplanie.

Czasem zdrzemniesz się znużony
Naraz wrogów ciżba diabła...
Niosą alarm trąbki tony,
No i idzie w ruch twa szabla!

Z góry piorun, z dołu kula,
Dmucha wiatr i leją deszcze...
Człowiek, jak ptak, w niebie hula.
Starszy krzyczy: — Lataj jeszcze!

Na to rzekł kawalerzysta:
— Mogę na to przysiąc święcie,
Nieraz walka wre siarczysta,
Grzmi na naszym też okręcie.

Słucha legun, głową rusza
I uwagę niesie w darze:
— Jeden z drugim ci, psia dusza
Opernicy, ciężcy łgarze!

Na to kapral: — Nie bądź dziki —
Tu kolegę w żebro zdzieli:
— Dyc to wszystko są łaziki,
Którzy wojska nie widzieli.

Francoesco.

SZCZEPIENIE LEGJONISTEK.

PREZENTUJ PIERŚ!

M A D E L O N

A Madelon wydostawszy się o świcie ze swej kozy, zameldowała się do pułku mającego wyruszyć na front. Nie chciano jej wpuścić, wypędzano. Uparta się, postawiła na swoim i dotarła do samego pułkownika.

— Czego chcesz? zapytał ją surowo.

— Panie pułkowniku — odpowiedziała śmiało — umiem czytać, pisać, rachować, jestem zdrowa i mocna, przydam się w wojsku. Niech mi pan pułkownik każe dać dwukołówkę i kilkaset franków, zaoopatrzę ją we wszystkie drobiazgi, potrzebne żołnierzom i pójdę z pułkiem na front.

— O ho ho! A ktoś mi zaręczy, że po otrzymaniu pieniędzy nie drapniesz?

Dziewczyna się zaczerwieniła.

— Nikt — rzekła — ja sama.

— Masz rodziców?

— Mam. Biją się ciągle. Nie mogę dłużej wytrzymać.

Prawda biła z oczu Madelon, podobała się reżolutna dziewczyna pułkownikowi. Kazał jej wypłacić z kasy pułkowej na własne ryzyko 300 franków i dać dwukółkę.

Nazajutrz, przed wyjściem pułku z miasta, już Madelon ze swą ruchomą kantynką była na miejscu. Ruszono na dworzec. Tam wózek Madelon obok innych gratów umieszczony został na platformie, ona usiadła obok, zwiesiwszy nogi nad torem — i pojechali.

Po tygodniu zgłosiła się do pułkownika.

— Oto trzysta franków pożyczonych. Dziękuję za nie panu pułkownikowi. A tu mam drugie trzysta na zakup nowych towarów.

— Więc ci poszło?

— Ojoj! Gdybym miała trzy wózki pełne towaru, tobym wyprzedzała. Nie drę z żołnierzy, to się cisną. I wiem, czego im potrzeba.

(D. c. n.)

R O Z M O W A.

— Nieposłuszeństwo, pomnijcie chłopcy
To, u żołnierza wielkie jest ale...
— Do ziemi swojej do chat i dworów
Dusza się rwała — panie jenerale!

— Subordynacja — to cześć żołnierza,
Buntu, rokoszu — nie trza tu wcale!
— Ach, w Wilnie matki nasze, staruszki,
Siostry i żony — panie jenerale!

— Także wam kazał żołnierski honor
Wbrew swojej władzy dążyć zuchwale?
— Gniazdo swe wyrzecz ze szpon ciemieczów
Czyż grzech tak wielki — panie jenerale?

— Nie byłoz piękniej żołnierskiej służby
Lata — zakończyć we czci i chwale?
— Litwa nam wieńce rzuca dębowe
I pieśni śpiewa — panie jenerale

— Toż z Kowna głoszą, że w Wileńszczyźnie
Lud na was sarka, wywodząc żale!
— Chlebem i solą wita nas, krzycząc:
„Niech żyją nasi!” — panie jenerale!

W. St. Płomieńczyk.

JAK SIĘ LEGUNY DOSTAŁY DO NIEBA.

Słowa i muzyka ppor. A. KOWALSKIEGO.

1.

Siedział święty Piotr przy bramie oj retyl!
Czytał se komunikaty z gazety.
Wiem coś szarpło bramą złotą,
Pyta święty Klucznik „Kto to?”
— Leguny my z frontu, leguny.

2.

Czyż nie znacie niebieskiego zwyczaju?
Jak leżć można bez przepustki do raju?
— Znamy, znamy — lecz tu pustki
Więc nas wpuść, choć bez przepustki.
Leguny my biedne, leguny.

3.

Wprzód do czyścica iść
musicie w ogonku
Tam wybielał was jak płó-
tno na słonku.
— Byliśmy już w czyścicu,
byli
Całkiem nas tam wybie-
lili.
Leguny my czyste, le-
guny.

4.

Więc do piekła marsz
mi zaraz sekcjami!
Nie potrzebny tu ambaras
mam z wami.
— Byliśmy już nawet
w piekle,
Ale tam gorąco wściekle...
Leguny chcą raju, le-
guny.

5.

Miał staruszek gust wy-
rzuć tę bandę,
Że się tak do nieba
pchają na grandę.
Wąsem ruchał, brodą
ruchał,
Ale się nie udobruchał.
Leguny czekały, leguny.

6.

Spostrzegł Pan Bóg, że
Piotr święty coś knowa...
Więc odzywa się do niego
w te słowa:
„Bądźże z wiary, wpuść
ich Pierze,
„Bo pomarzną mi na
wietrze
„Leguny kochane, le-
guny“.

7.

„Chodźcie, chodźcie, mnie was tutaj potrzeba,
„By nie wleźli bolszewicy do nieba.
„Niechaj wiedzą syny czarcie,
„Że przy bramie tu na warcie
„Leguny są polskie, leguny!“

8.

I uczynił z nich Piotr święty załogę
I wypłacił im relutum za drogę...
A gdy zmożył sen Piotrusia,
Z aniołkami husia-susia
Leguny tańczyły, leguny.

— Cóż wy, Adolf Abramowicz, my już z Rygi, a wy ciągle jeszcze do rygi?

— Bo, widzicie, takiej niestrawności dostałem od tego wszystkiego, cośmy w Mińsku polknąć chcieli.

LIST MIŁOSNY.

Kaśka ty zatracona sakramencka duszo!

W pierwszych słowach tego listu kłaniam ci się do ziemi i zapytuje uprzejmie, czy to prawda, że was jest dwoje, bo jeżeli to prawda, co pisarz pisał, to muszę ci zameldować posłusznie, że z naszego ślubu nic nie będzie, bo ja zara według pokoju ino patrzeć będę w domu i buty, co mi zafasowali, to ostawiając tak samo płaszcz chociaż poprzesztrzelany owszem można załatać, a niech cię tam morowy pieron utraci, ty o mnie nie dbałaś bez żadnej cierpliwości, żeby się tak urządzić kto akusierkę płacił, niech się żeni, ale na weselu będę z przyjemnością, bo to zawdy sprawa sąsiedzka i na grzeczności się poznam, a nasz sierżant szef powiadał, że na święty Michał będzie siabas po wszystkim do P. K. U. i wypiszą ponieważ zawdy nie miałem do ciebie zaufłości, bo kto na ciebie palcem kiwnie, to ty i owszem nie od tego, a że kawalerem ani mi się śni, żeby tak żyć gorące serce mający, więc mi tym duchem odpisz na papierze, żebyś zdążyła i ja żebyś zdążył, póki jeszcze jestem w autokolumnie i nic nie ukrywaj, tylko jak na spowiedzi, to może serce się we mnie oderwie, że tamtemu gębę na nic spiorę, żeby takiego świnstwa nie robił i bądź zdrowa na jeden tydzień albo najwyżej dwa.

Kochający cię do grobowej deski i żeby chlew na noc zamykać, bo już są przymrozki i może przemarznąć świnią Wincenty Kałdonek.

NIE MOŻNA NARZEKAĆ

- A pan skąd?
- Właśnie przyjechałem z Rosji.
- Co! Z Rosji? Jakże tam się w rzeczywistości żyje?
- Nie można narzekać.
- Jakto?.. Więc nie jest tak źle, jak piszą?
- Nie to!.. Tyko spróbuj pan narzekać. Rozstrzelają.

ZAGADKA.

- Czem się różni wesele od srebrnego wesela?
- Tem, że po weselu panna młoda się wstydzi, a po srebrnym weselu wstydzi się — pan młody.

FOKSTROT.

- Mamusiu, dlaczego tatuś nic nie mówi, jak Wacio z Janką tańczy fokstrota, a jak wczoraj Azorek z Muszką chciał tańczyć fokstrota, to tatuś kamieniami rzucał?

NA BALU U MARGRABINY.

Uprzejma pani domu do demokratycznego gościa.

- Pan poseł nie ma na czym siedzieć?
- Owszem, mam na czym siedzieć, ino krzesła niema.

CO MOWI ŁAZIK?

Redakcja otrzymała niniejszy list, który bez zmian drukujemy.

„Cześć Panie Redaktorze! Co dużo gadać? Wdepnąłem po drodze na Śląsk do sowieckiej republiki. Z obowionzku swego gazeciarskiego hunoru spisałem te korespondencję własnom dla waszej gazety.

Przez rozejm poszedłem do bolszewików i się

melduję na polski urlop do Moskwy. A jeden komisarz (sametał cholera komisarz) pyta się: Ty jaki profesjonalista, towarzyszc? Tak ja jem. „Nie żaden ja sjonista, tylko łazik jezdem i szef od Łazienko komando.” Widać ważny to u nich musi być czyn bo mnie zara do Moskwy powieźli.

Idę raz sobie ulicom w dzień „machornawo truda”, niby że z

przeproszeniem wszystkie końskie i szanowniejsze łąjno na tabak sowiecki zbierajom. Bo tam u nich to wciąż takie galówki som. Raz na tabak koński tylny, raz na pudełka od zapalek, raz znów na łupiny od bani.

Idę więc sobie, a tu wielki ogonek stoi przed domem. Co to je?—pytam.

— A to, towarzyszc mają u jednych jutro zapalek zażygać, tak my na ogień czekamy.

Takie oszczędne pierony są.

Ogonki to mają wszędzie. Opowiadał mi jeden, że się wystął bez dzień cały w ogonku po trzy żołędzie na chleb (świnie zawsze byli juchy).

I coś dostał? A dostałem katar—pada.

Tak mówi. Idę do domu wieczór do żony a tu też ogonek.

A długoś czekał towarzyszc?

— E tam to krótko, czwarty byłem.

Wogóle tam kobieta to je socjalna i proletariacka rzecz.

Wszystko musi być sprawiedliwe. Jak chłop jaki chce niby, jak Pan Bóg przykazał, owoce ślubne z żoną zjadać, to musi mieć kwitancję od komisarza do rodzenia. Nie puści baba inaczej.

Rodzenie to też mają teraz odmienić. Prykaz taki czytałem:

„W sowieckiej republice wszyscy są równi i równo wszystko mają dzielić. Dlatego też ciężar rodzenia dzieci równo

między mężczyzn i kobiety się dzieli, po 4 i pół miesiąca na każdą stronę.

Kto się uchylił od wykonania niniejszego, będzie oddany pod sąd rewolucyjnego trybunału i rozstrzelany na miejscu.

Komisarz ludowy od spraw narodzin.

(—) *Kindermacher.*

Bardzo to je mondre prawo, tylko nie wiem jak to będzie, gdy się kto przez omyłkę w siódmym urodzi miesioncu.

Bez dzień cały to ciągle tylko wiece i gadania. Poszedłem na taki narodny mityng (u nas to kobity mitynki na rencach noszą). Stoi taki Trocki jeden i gada. „Towarzysze! Wszystko u nas równo, wszystko wspólne mamy.”

A jakiś bazant głupi (pewnie kontrrewolucjoner) pyta: bilety wizytowe, towarzyszc, to też wspólne?

Inny znów krzyczy: „Niech żyje wspólność! Towarysz, weź do połowy moje teściowie!”

Znów kiedyś to me spotyka jeden, co pierwej kontrrewolucjonerem był (niby mydła do rąk używał codzień) a teraz się nawrócił i jest komisarzem od bergerówek.

Ale i to fałszywy, bo się pyta:

„Ej towarzyszc nie wiesz, kiedy burżujów będą znów rznąć?

— Bo co?—pytam.

„E nic. Tylko ja mam ślepe kiszke, to może mi za jednym zamachem ją wytną”. Wogóle burżuje nie majom co narzekać. Dopiero bolszewiki ich postawiły na nogi. Wpierw pieron musiał gumianą deróżką jeździć, a teraz na piechotę sypie i komisarzem oświaty jest. Lampy zapala, albo gazety sprzedaje.

Tych gazet tam majom więcej jak chleba.

W jednej to takie stały ogłoszenia:

„Walizy-olbrzymy dla przechowywania papierowych pieniędzy.

„Nowość: Angielska piła do rznienia fortepianów na opał.

„Wykałaczką-lodownia. Można przechowywać wykłute z zębów jedzenie przez 24 godziny. Zawsze działa Gwarancja.”

Co, nie morowe kawałki?

A wolność to u nich w szanowaniu.

Raz jeden sobie na piec dał. Do Rygi pojechał na miejs u rozejm robić. Uwalił się pod tramwaj i leży. Wolność to wolność. Tramwaje stoją —jechać nie wolno. Człowiek pijany leży. W poszanowaniu znaczy być musi. Tak Trocki sowietował i uradzili nowe szyny obok puścić.

Co do równości i wolności nie można narzekać. Gorzej to niby z żołędczą socjalnością i gardernym oddzieleniem.

Portki liche 12.000 kosztują.

Pytam jednego — towarzyszc, jak tak drogo u was z portkami, tak co się nosi?

A nosi: nieboszczyków na cmentarz.

Takie ci tam ciekawe życie je, redaktorze.

A tera kończę i robie rikcug na Śląsk, bo me tam sam Korfianty zaprosił, żebym za mordę prusaków wzion.

Cześć!

Wasz Bartek Łazik

Z R O Z M O W T E L E F O N E R A

Raz zdarzyło się wielkie nieszczęście. Sierżant-szeł, lubiący zalewać robaka, tak się któregoś wieczora w restauracji schlał, że dostał apopleksji i umarł. Zapanowała wśród obecnych kolegów konsternacja, a że sierżant mieszkał nie w koszarach,

lecz w domu, wypadło zawiadomić żonę jego o smutnym wypadku.

Ha! ale kto pójdzie?

Plutonowy nie chce, kapral nie chce...

Obaj, jako wspólnicy libacji, boją się pokazać na oczy pani sierżantowej, znanej z gęby od ucha do ucha.

Zdecydowano wreszcie posłać Telefonera.

— Tylko, słuchaj — powiada mu plutonowy — trzeba ostrożnie, powoli, nie odrazu gadać, co się stało, ale delikatnie przygotować kobietę.

— Jo wim.

Przychodzi Telefoner do mieszkania sierżanta.

— Mąż w domu?

— Niema... — odburknęła pani sierżantowa.

— A pani wi gdzie un jest?

— Gdzieby miał być!... Pewno w szynku.

— Prędko wróczy do domu?

— Bo ja wiem?... Jak się upije, to może nad ranem przyjdzie.

— A co bisz pani powiedziała, jakby un wcale nie przyszedł?... Co?

Tu baba rozpuściła gębę:

— Ażeby on ręce i nogi połamał!... Ażeby go raz już szlag trafił.

— Co pani powiesz?... Jego właśnie już trafił.

*

Przyjaciół Telefonera, Szyja Pipek, wchodzi do izby szkolnej i widzi, że Telefoner stoi pod ścianą za karę.

— Co sze stało? — pyta go pocichu.

— Ten nauczyciel pytał mnie, ile będzie 8 razy po 8 marek.

— No, co ty, idjoto, nie wiesz? przecie 64.

— Bał ja mu już dawałem 72 i on tyż nie chciał.

*

Telefoner był w teatrze, po powrocie spotyka się z kolegą, który go pyta.

— Jak tam było, ładnie?

— Jak wchodziłem to było ładnie, ale jak wychodziłem, to padał deszcz i było błoto.

— Hej ty, Telefoner, nie kręcić mi się, jeżeli powiedziałem „na baczność”. Stać spokojnie!

— Kiedy ja panie kapral potrzebuję...

— Stać, powiedziałem! Na ramię broń, tak, równiej stać... No, teraz odstaw broń... możesz odejść.

— Kiedy ja, panie kapral, już nie potrzebuję.

*

— Dzielnie spisaliście się, chłopcy, podczas ostatniego natarcia na bagnety. Sikora wziął wrogowi sztandar i będzie przedstawiony przy raporcie, Migasiński wziął karabin maszynowy. Telefoner, ty co wzięłeś?

— Ja wzięłem nogi za pas i już tu jestem!

*

— Wiesz, Kuba — powiada któregoś dnia mocno podrażniona pani Telefonerowa — jak ty nie będziesz dla mnie lepszy, to zobaczysz, że ja sze wirując przez okno.

— Ja sze zmartwię... Ale tylko ty zamknij za sobą, bo tera żymno, a węgla tyż sze na ulice nie znajduje.

*

— Powiedz mł, Kurcyszwan, co to jest rzodkiewka...

— Nu, co ma bicz?... Rzodkiewke to jest rzodkiewke: una sze zje albo ze szmalec, albo ze sól...

— Co ty wiesz?... Rzodkiewka to tak, jak echo... Zjesz jedno, a una sze sto razy odbije...

*

— Sura, gdzie ty znów idziesz?

— Ja odwiedze Rykę Szwanman...

— Co tobie tak pilno?

— Una trochę chora.

— Co jej jest?

— Miała bliźnięta.

— Nie, Sura, ty tam nie idź, to może bicz zażyliwie.

*

— Słyszałeś?... Podobno ma bicz rekwizycja kamienie...

— Wiesz, to bardzo dobrze. Może mnie zarekwirują moje kamienie żółciowe.

*

Porucznik przy raporcie mówi:

— Telefoner, ofermo sakramencka, miałeś trzy dni kasarniaka, a co dzień za fałszywą przepustką chodziłeś do miasta. Przyznaj się nam jakieś to robił?

— Psiepraszam, panie poruczniku, czy ja taki frajer, żeby za darmo zdradzić swoje zawodowe tajemnice? Te stuke, to jest jak patent na winalazek.

C Z A S P O K O J U.

(Na nutę „Uj, wiosna ta“).

Zakończone wszystkie wojny
i bijatyk dość ma świat.
Idzie teraz rok spokojny,
jak za dawnych dobrych lat:
każdy będzie w kółku swoim
spełniał wolę bożą znów:
czyś był tchórzem, czy „gierojem”
mniejsza o to, szkoda słów —

Pokoju czas, do zwykłej wzywa pracy
precz szable, ostrogi, wszelkie cacy,
do warsztatów wracajcie, polacy!
furażerki, kaski zrzucicie z głów.

Ktoś dosłużył się majora,
bo był w polu pierwszy zuch,
obca była mu pokora,
chodził dumny, jakby spuchł.
Raptem przyszło zdjąć mundurek —
o zaszczytach próżno śni:
wraca do robienia dziurek
pasażerom z wagons-lits.

Pokoju czas dyscyplinę rozpęta:
z pułkownika znowu masz agenta,
kapral uczy na pensji dziewczęta,
a generał gdzieś za biurkiem tkwi.

Ach, nakoniec, Boże wielki!
wróci dawny życia tryb,
mieć będziemy znów serdelki,
W Wiśle znów przybędzie ryb,
znikną kartki, deputaty,

— Wróć się, Wicuś, z wojny!... Nareszcie!... Mój Boże, czy ty się aby znów do domu przyzwyczaisz?
— Niema obawy! Żołnierz nawet się do najgorszego przyzwyczai.

będzie cukier, węgiel... raj,
polskie kwoki, jak przed laty,
znosić będą kopy jaj.

Pokoju czas rozpocznie tłuste lałka:
znów się po dawnemu człowiek
natka,
wróca na stół kurczęta, sałatka,
gdy słowiczek nam obwieści maj.

Zaraz człek się żywiej rusza;
biegać można dzień i noc,
niema godzin już Anusza
po kawiarniach gości moc...
Na estradach muzykanci
rzną prześliczne walce z nut.
Otworzyli drzwi aljanci —
żony bawią znów u wód.

Pokoju czas! Do Marcelina mknie się,
coraz żywszy ruch jest w interesie,
w gabinetach różne Franie, Cesie
powojenny zakrapiają głód.

W Europie coraz cudniej,
korków tylko mamy huk —
człek używa, jak pies w studni,
całe noce by się tłukł.
Wszędzie słyhać pieśń radosną,
był się zmienia w bajkę, sen...
a że ceny dalej rosna,
paskarz fakt objaśnia ten:

Pokoju rok, produkcja wciąż się
mnoży,
musi być więc wszystko coraz
drożej,
swego przecież kupiec nie dołoży...
Ach! nie wróci czas wojennych cen!...

Benedykt Hertz.

T O I O W O.

W jednej z kawiarni warszawskich spotyka się rycerz z formacji „C. K. P.” ze starszym oficerem W. P. — Gadu, gadu, z przedmiotu na przedmiot skacząc, zaczęto rozmawiać na temat militarystyki:

— Czy pan podporucznik, ma ordynansa?

— Niel Obecnie w szpitalu jest.

— A to niewygodna. Sądzę, że ordynans bardzo potrzebny zwłaszcza, jeśli się ma żonę.

Podporucznik Praszek z 3 armii austriackiej, bardzo dzielny oficer z c. k. trenów bojowych (woziły kaszę i słoninę), a sam nosił wspaniałe czerwone spodnie i czerwoną czapeczkę z nieśmiertelnym F.J.I.

(„für jüdische Interesse”) przydzielony był do II Brygady.

Ile razy pan lajtnant rozmawiał przez telefon z intendentem c. k. pułkownikiem Wiszkiem, stał cały czas przed telefonem na baczność ze słuchawką przy uchu, a przy słowie „rozkaz, panie pułkowniku”, uderzał nogami, brzęcząc ostrogami bojowo, a prawą rękę przykładając do daszka.

Na zapytanie, dlaczego to robi? ppor. Praszek odpowiadał:

Sakra, noch ajnmal. Wurszt und Pomade, zapominałem się, myślałem, że stoję przed samym panem pułkownikiem.